

Jan K 28

SPRAWOZDANIE DYREKCJI

ARCHIWUM MIEJSKIEGO – BIBLIOTEKI ARCHIWALNEJ
MUZEUM HISTORYCZNEGO MIASTA LWOWA
MUZEUM NARODOWEGO IM. KRÓLA JANA III
ZBIORÓW BOLESŁAWA ORZECZOWICZA
GALERII NARODOWEJ MIASTA LWOWA
I MUZEUM ETNOGRAFICZNEGO
Z DZIAŁALNOŚCI W LATACH
1935 i 1936
Z 10 ILUSTRACJAMI

LWÓW
NAKŁADEM GMINY KR. STOŁ. MIASTA LWOWA
1937

SPRAWOZDANIE DYREKCJI

ARCHIWUM MIEJSKIEGO – BIBLIOTEKI ARCHIWALNEJ

MUZEUM HISTORYCZNEGO MIASTA LWOWA

MUZEUM NARODOWEGO IM. KRÓLA JANA III

ZBIORÓW BOLESŁAWA ORZECZOWICZA

GALERII NARODOWEJ MIASTA LWOWA

I MUZEUM ETNOGRAFICZNEGO

Z DZIAŁALNOŚCI W LATACH

1935 i 1936

Z 10 ILUSTRACJAMI

**Kolekcja
Emila Kornasia**

LWÓW

NAKŁADEM GMINY KR. STOL. MIASTA LWOWA

1937

SPRAWOZDANIE DYREKCJI

ARCHIWUM HISTORICZNE - BIURO ARCHEOLOGICZNE
MUSEUM HISTORICZNE MIASTA LWOWA
MUSEUM NARODOWE IM. JANA KRZYŚCZYKA
ZBIORY BOLESŁAWA ORZECHOWICZA
GALERIA NARODOWA MIASTA LWOWA
MUSEUM ETNOGRAFICZNE
1933-1934

CM KEK

317047

Drukarnia Urzędnicza - Lwów, Zielona 7.
Wpisano do Księgi Akcji

Akc. D1 nr 44/2012/CM

W sprawozdaniu poprzednim za lata 1933 i 1934 podane zostały bliższe szczegóły i daty, jak i kiedy powstawały i tworzyły się oddzielne instytucje kulturalne Gminy, które podlegają memu kierownictwu.

Należą do nich: 1. *Archiwum m.*, 2. *Biblioteka archiwalna*, 3. *Muzeum Historyczne m. Lwowa*, 4. *Muzeum Narodowe im. kr. Jana III*, 5. *Zbiory Bolesława Orzechowicza*, 6. *Galeria Narodowa m. Lwowa* i 7. *Muzeum Etnograficzne*.

Instytucje te mieszczą się w sześciu gmachach, gdzie zajmują 103 ubikacji, zapelnionych tysiącami przedmiotów, uporządkowanych odpowiednio do danych warunków i zinwentowanych.

Jak w poprzednim okresie, tak i w tym, wspólnie z kierownikami tych instytucji, otoczonych życzliwą opieką prezydentów, Wacława Drojanowskiego, a po nim Dra Stanisława Ostrowskiego, dokładałem starań, aby wszelkie archiwalno-muzealne czynności były pod każdym względem ściśle wykonywane.

W szczególności należało do nich: czuwanie nad całością, bezpieczeństwem i należytym uporządkowaniem zbiorów, ich naukowe inwentowanie, staranie się o ich powiększanie drogą darów, depozytów lub zakupna w ramach przyznanego budżetu i o uprzystępnianie tych zbiorów ludziom nauki i szerokim warstwom zwiedzających.

Dyrekcja i kierownicy udzielali Zarządowi miejskiemu, jego Wydziałom i Zakładom oraz innym Władzom potrzebnych im dat, wyjaśnień, opinii i projektów w różnych urzędowych sprawach. Opracowano szereg referatów w sprawach miejskich. Brano udział w wielu komisjach miejskich. Uczestniczono w pracach różnych komitetów, w obchodach i uroczystościach narodowych. Utrzymywano naukowe stosunki z wielu instytucjami w mieście, państwie i za granicą. Udzielano żądanych informacji innym miastom, instytucjom, towarzystwom, osobom, komitetom tak polskim jak zagranicznym. Przeprowadzono specjalne badania, dostarczono

odpisów, fotografii itp. Wypożyczono okazy muzealne na różne wystawy.

Poza tym przeprowadzano samodzielne badania nad przeszłością miasta i województw południowo-wschodnich. Starano się budzić do nich zamilowanie drogą wydawnictw, odczytów, wykładów, propagandowych artykułów, wycieczek itd. W tym też celu urządzono dwie bardzo poważne Wystawy historyczne: *Obrony Lwowa 1918—1919* i *Sybir w martyrologii polskiej*.

Czuwano również nad estetycznym wyglądem miasta, nad ochroną jego zabytków i przyrodzonego piękna.

Dyrekcja zbiorów z polecenia Prezydium miasta, zastępowała je wielokrotnie przy różnych uroczystościach, zebraniach i powitaniach.

Jedynym źródłem, które dostarczało funduszy na powiększanie zbiorów drogą zakupów były bardzo skromne dotacje, uchwalane corocznie w budżecie miasta. Subwencji państwowej dotąd nie otrzymała żadna z wymienionych tu instytucji.

Bezpośredni nadzór nad ich agendami sprawował wiceprezydent, dr Jan Weryński, którego zyczliwość umożliwia pokonanie wielu trudności zwłaszcza co do wydawnictw archiwalno-muzealnych.

Pracownicy wszystkich instytucji poza czynnościami urzędowymi, pracowali zarazem naukowo i ogłosili szereg poważnych rozpraw, przeważnie z zakresu historii, kultury Lwowa, muzeologii i krajoznawstwa.

I. ARCHIWUM AKT DAWNYCH MIASTA LWOWA.

W Ratuszu.

Systematyczna praca, podjęta przez wicedyr. dra Karola BADECKIEGO, mająca na celu dokładne, krytyczne zrewidowanie dotychczasowego układu zasobów staropolskiego I oddziału tego Archiwum, a następnie naukowe ich zinwentowanie i metodyczne ugrupowanie, została w okresie sprawozdawczym wykonana w najważniejszej swej części, w myśl wymogów naukowych.

Dotychczasowy układ Archiwum był przeważnie niemethodycznym zlepkiem trzech różnych organizacji. Pierwszą z nich przeprowadzono w latach 1792—1804 w dziale ksiąg administracyjno-sądowych, dwiema drugimi próbowano uporządkować dział ksiąg rachunkowych (lonherskich), raz w r. 1839, drugi raz w okre-

sie 1862—1872. Organizacje te oparte na różnych, dowolnych i subiektywnych systemach, utrudniające badania naukowe i przegląd materiałów archiwalnych, uległy poważnej, racjonalnej zmianie.

Na podstawie zasad, przyjętych przez archiwistykę a opartych na zcalaniu i zgrupowywaniu różnogatunkowych ksiąg archiwalnych, księgi te otrzymały obecnie przejrzysty, ustrojowy, rzeczowy i chronologiczny układ. W ten sposób trzy dawne próby organizacyjne zostały połączone w jeden racjonalny i trwały system historyczno-ustrojowy, który w ramach staropolskiego oddziału ksiąg, został ustabilizowany nową numeracją bieżącą (*numerus currens*) od 1 do 956.

Trwałym, naukowym rezultatem tej gruntownej reformy stały się dwa tomy nowo założonego wydawnictwa katalogów Archiwum Akt Dawnych Miasta Lwowa, wydane w latach sprawozdawczych nakładem Gminy, a w opracowaniu dra Karola BADECKIEGO.

W r. 1935 pojawił się tom III pod subtytułem „Księgi i akta administracyjno-sądowe 1382—1787, z 82 ilustracjami na XXX tablicach (str. lb. XXIV i 236), dedykowany oficjalnie przez Miasto Lwów: „VI Zjazdowi Historyków Polskich w Wilnie 17—20 września 1935”.

W r. 1936 wyszedł z druku tom IV pod subtytułem „Księgi rachunkowe (lonherskie) 1404—1788” z 119 ilustracjami na XXXVIII tablicach (str. lb. XXIII i 156), poświęcony: „Profesorom drowi Franciszkowi Bujakowi i drowi Stanisławowi Kutrzebie, pierwszym krzewicielom badań historycznych nad gospodarczą przeszłością Lwowa”.

Jednocześnie z tomem IV została wydana drukiem: „Tabela konkordancyjna dawnych sygnatur z trwałą numeracją bieżącą”, str. lb. XXIV (jako „Dodatek do tomów: III—IV”) na razie niekompletna i w edycji tymczasowej, która w ponownym kompletnym opracowaniu, będzie się mogła pojawić dopiero po uporządkowaniu całego zasobu ksiąg instytucji niegminnych i po naukowym ich opracowaniu w tomie V.

W ten sposób przy zyczliwym stanowisku i finansowym poparciu Zarządu miasta posiada Gmina od dawna pożądany „Inwentarz archiwalny” całkowitego zasobu czysto gminnych ksiąg z okresu staropolskiej gospodarki Lwowa. Cenne dla miasta archiwalia historyczne doczekały się trwałego i dla nauki polskiej (prawniczej i historycznej) ważnego uporządkowania i zinwentaryzowania.

Równocześnie z tymi pracami w oddziale staropolskim Archiwum podjęta też została praca nad magazynową melioracją ksiąg, opisanych w tomach III i IV wydawnictwa katalogów, zasadzająca się na: wprowadzaniu nowej, bieżącej numeracji grzbietowej ksiąg i wewnętrznej exlibrisowej, na ubezpieczeniu ich proveniencji wyciskami oficjalnej pieczęci, przede wszystkim zaś na konserwacji poniszczonych ksiąg i ich artystycznych opraw introligatorskich. W ten sposób pojętą meliorację doprowadzono na razie do nr 484.

II Oddział Archiwum tworzący „Archiwum nowe“ (od r. 1787) składa się z resztek luźnych aktów i ksiąg przeważnie po dawnej Ekonomii m. i. z Protokołów podawczych ocalonych z pożaru, jaki w r. 1848, w czasie bombardowania Lwowa, zniszczył ratusz i jego registraturę z lat 1787—1848. Resztki te znalezione w piwnicach ratusza, umieszczono częściowo w lokalu Archiwum. Mnóstwo aktów po r. 1848 tkwi jeszcze w piwnicach ratuszowych i czeka na wydobywanie ich stamtąd, czego z braku lokalu nie można było dotąd uczynić.

Porządkowaniem i inwentaryzacją szczątków „Archiwum nowego“ obejmującego księgi i akta z lat 1787 do 1848, zmagazynowane w lokalu Archiwum, zajęty był w okresie sprawozdawczym dr Józef Skoczek. Praca jego prowadzona była pod kątem przyszłej organizacji tego odrębnego działu w Archiwum miejskim, który ma objąć wszystkie akta XIX w., znajdujące się jeszcze w ratuszowych piwnicach. Przygotował nadto na podstawie badań źródłowych rozprawę pt. „Organizacja władz miejskich we Lwowie w XIX w.“, w której schematycznie przedstawił rozwój wewnętrznych urzędów magistratu lwowskiego po roku 1787, aby na podstawie tego schematu zgrupować w przyszłości w nowym lokalu dochowane księgi XIX w. według ich przynależności kancelaryjnej. Tak pojęta praca doprowadziła do prowizorycznej inwentaryzacji ksiąg z XIX w. w liczbie 250, które zostały odpowiednio zdeterminowane i zapisane, tak, że można dziś z łatwością z nich korzystać. Pod koniec sprawozdawczego okresu rozpoczął dr Skoczek pracę przygotowawczą wydawnictwa „Pomników dziejowych Lwowa“ t. V, który obejmie „Księgę rachunkową miasta z lat 1460—1514“.

W okresie sprawozdawczym zbiory archiwalne powiększyły się o szereg (46 pozycji) nowych, cennych nabytków, otrzymanych

bądź z Prezydium m., bądź kupionych, a przeważnie ofiarowanych w darze.

Z nabytków zakupionych na szczególniejszą uwagę zasługują:

Odписы kilkuset relacyj b. c. k. Namiestnictwa i Policji lwowskiej z lat 1860—1900 do Ministerstwa spraw wewn. we Wiedniu o ruchach wolnościowych, organizacjach społecznych i stosunkach polsko-ukraińskich we Lwowie i w Galicji.

Dzienniki operacyjne grupy gener. dywizji Leśniewskiego i Dywizji Lwowskiej od grudnia 1918 do grudnia 1919.

Z nabytków złożonych w darze szczególniejszą posiadają wartość:

Dyplom pergaminowy Jana III z 28 lutego 1676 zatwierdzający prawa Rusinów lwowskich. Dar plk. Z. Zygmuntowicza.

Materiały do działalności Miej. Straży Obywatelskiej w czasie inwazji rosyjskiej 1914—1915. Dar M. Andrzejowskiego.

Referat sprawozdawczy inż. Mariana Helm-Pirgi „O służbie kartograficznej w obronie Lwowa i Kresów Wschodnich“. Dar tegoż.

Materiały do Miej. Straży Obywatelskiej i Obrony Lwowa w listopadzie 1918 r. Dar A. Medyńskiego.

Materiały z lat 1918—1920 zawierające odczyty, obwieszczenia, komunikaty, memoriały etc. do obrony Lwowa, a nadto opis operacyj wojennych oddziału mjra Abrahama z opisem bitwy pod Zadwórzem. Dar W. Orobkiewicza.

Nadto jako ofiarodawców należy wymienić: dra L. Białkowskiego w Lublinie, inż. St. Dangla, R. Fabiana, mjra F. Jarzębińskiego, dra T. Mańkowskiego, inż. S. Tretera i inż. S. Tilla.

W r. 1935 pracowało naukowo w Archiwum czternaście osób korzystając z 271 ksiąg, 39 faszycykulów, zbioru planów itd., w r. 1936 piętnaście osób z 148 ksiąg, 18 faszycykulów, zbioru planów, dyplomów i listów.

W okresie sprawozdawczym pozostawało Archiwum m. w dalszym, ścisłym kontakcie z „Towarzystwem Badania Historii Obrony Lwowa“, które w tym czasie przekazało mu bardzo cenne materiały z lat 1918 do 1921, obejmujące 4827 akt w uwierzytelnionych odpisach, 798 w oryginałach i 1562 sztuk drukowanych rozkazów, raportów itd.

W szczególności otrzymało Archiwum: 1. Akta austriackie, z okresu przedlistopadowego dotyczące spraw ukraińskich. 2. Akta ukraińskie marszowych kompanij, rozkazów komendy wyszkole-

niowej siczowych strzelców itd. 3. Materiały z okresu listopadowych walk 1818 r., złożone z aktów Naczelnej Komendy W. P. i podległych jej odcinków, grup, załóg i innych formacji. 4. Materiały od grudnia 1818 r. do 1821, zawierające różne dzienniki bojowe, raporty sytuacyjne, rozkazy brygady lwowskiej i podległych jej formacji, akta różnych grup, pułków i innych jednostek bojowych z grup generałów Róji, Iwaszkiewicza i dowództwa frontu galicyjsko-wołyńskiego.

Tą drogą posiadało Archiwum materiały historyczne wyjątkowego znaczenia dla przyszłych historyków tego pamiętnego dla miasta okresu.

Współpraca Archiwum z Towarzystwem Badania Hist. Obrony Lwowa podyktowana jest gorącym pragnieniem, stworzenia ile możliwości jak najpełniejszego działu lwowskich militariów z lat 1818 do 1821, do których z chwilą otrzymania odpowiedniego lokalu archiwalnego, wejdzie również bogaty materiał rejestracyjno-weryfikacyjny uczestników Obrony Lwowa z listopada 1818 r., obejmujący około sześć tysięcy arkuszy ewidencyjnych z wszystkimi personaliami i relacjami.

Dział ten uporządkował i ma go w swojej opiece mgr. Mieczysław Walter.

Sprawa odpowiedniego pomieszczenia Archiwum, o czym mówi się już od r. 1892, jest ciągle zagadnieniem pierwszorzędnej znaczenia dla tej instytucji. Od przyszłego, należytego pomieszczenia zależy będzie jej ostateczne umiejętne uporządkowanie i rozwój. W memoriale Dyrekcji Archiwum z dnia 21 stycznia 1935, przedstawiony został Prezydium miasta projekt oddania na ten cel budynku miejskiego, naprzeciw wylotu ul. Łyczakowskiej, który został już opróżniony przez Oddział kablowy M. Z. E.

Budynek ten zbudowany w r. 1878, dobrze zachowany, położony w śródmieściu, izolowany, suchy, posiada tego rodzaju rozkład ubikacyj, że po przeprowadzeniu odpowiedniego remontu i nasadzeniu niskiego piętrowania, nada się wprost idealnie na magazyny, z jednej strony archiwalne, z drugiej biblioteczne, a środek na biura i pracownię, na tle zaś starych odsłoniętych murów fortyfikacyjnych sprawić będzie bardzo dodatnie wrażenie.

(Sprawozd. dr. K. Badecki, dr. J. Skoczek, mgr. M. Walter).

Muzeum Narodowe im. Jana III

Tab. I.

PRZEJŚCIE ARMII NAPOLEONA PRZEZ BEREZYNĘ 1812 R.

Mal. January Suchodolski

II. BIBLIOTEKA ARCHIWALNA M. LWOWA.

W Ratuszu.

W obu latach sprawozdawczych doprowadzono katalog kartkowy i inwentarz główny do Nru 12173. Dziennik nabytków bibliotecznych wzrósł do Nru 4423.

Z wydawnictw periodycznych i czasopism otrzymywano i składano: 6 codziennych bezpłatnych, 2 tygodniowe płatne i 11 naukowych płatnych.

Drogą darów zbiory biblioteczne pomnożyły się o 315 tomów. Ofiarodawcami byli: Biblioteka Jagiellońska w Krakowie, Biblioteka Uniwersytecka we Lwowie, Biblioteka Publiczna i Uniwersytecka w Wilnie, Dyrekcja Polskiego Radia, Gmina m. Przemysła, Instytut Współpracy z Zagranicą, Izba Przemysłowo-handlowa we Lwowie, Komitet Zjazdu im. I. Krasickiego we Lwowie, Magistrat m. Lublina, Ministerstwo Komunikacji, Muzeum Śląskie w Katowicach, Politechnika lwowska, Prezydium Zarządu m. Lwowa, Rada m. Pragi, Redakcja czasopisma „Hutnik“ w Katowicach, Redakcja Przeglądu prawa i administracji im. Ernesta Tilla we Lwowie, Towarzystwo badania historii obrony Lwowa i Województw Południowo-wschodnich we Lwowie, Towarzystwo Biblioteka religijna im. Arcybiskupa Bilczewskiego we Lwowie, Lwowski Towarzystwo lekarskie, Towarzystwo ludoznawcze we Lwowie, Towarzystwo Miłośników przeszłości Lwowa, Towarzystwo Naukowe we Lwowie, Polskie Towarzystwo prawnicze we Lwowie, Towarzystwo Przyjaciół Uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie, Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie, IV Zjazd bibliotekarzy polskich w Warszawie w roku 1936, dr Bohdan Barwiński, dr Lucja Charewiczowa, Czarnecki Stefan, dr Aleksander Czołowski, prof. dr Adam Fischer, Zygmunt Lasocki, dr Kazimierz Lewandowski, prof. dr Gino Lorenzi, dyr. Aleksander Medyński, Rudolf Mękicki, dr Mieczysław Orłowicz, O. Alojzy Palus Zakonu O. O. Bernardynów we Lwowie, dr Julian Papierkowski, dr Feliks Pohorecki, dr Stanisław Rachwał, dr Jakób Schall, prof. dr Ryszard Skulski, dr Józef Zieliński, dr Witold Ziembicki, ppłk. Zygmunt Zygmuntowicz.

Z bardzo uszczupionej dotacji Gminy zakupiono dla biblioteki 426 dzieł w 547 tomach. Na oprawy nie starczyło funduszy.

Biblioteka dostarczyła książek i druków na „Wystawę pamiątek po ks. biskupie dr. Władysławie Bandurskim“ i na Wystawę „Sybir w martyrologii porozbiorowej Polski“, urządzonych w Pałacu Biesiadeckich.

W latach sprawozdawczych korzystało z Biblioteki 920 osób, które otrzymały 2413 dzieł w 3383 tomach. Poza Biblioteką 496 osób korzystało z 1570 dzieł w 2187 tomach.

Pracę należytego uporządkowania doborowej Biblioteki archiwalnej uniemożliwia brak odpowiedniego dla niej pomieszczenia. Trzy ubikacje magazynowe, w których się mieści, są tak przepełnione, że mnóstwo książek musi leżeć na podłodze lub oknach, a między gęsto ustawionymi półkami, sięgającymi pod stropy, ledwo przesunąć się można.

Znajdujący się pod opieką Archiwum m. poważny zawiązek „Publicznej Biblioteki m. Lwowa“, liczący około 8000 dzieł, przechowuje się zmagazynowany przy ul. Ossolińskich l. 3, i w „Czarnej Kamienicy“. (Sprawozd. dr. S. Rachwał).

III. MUZEUM HISTORYCZNE M. LWOWA.

W Czarnej Kamienicy, Rynek l. 4.

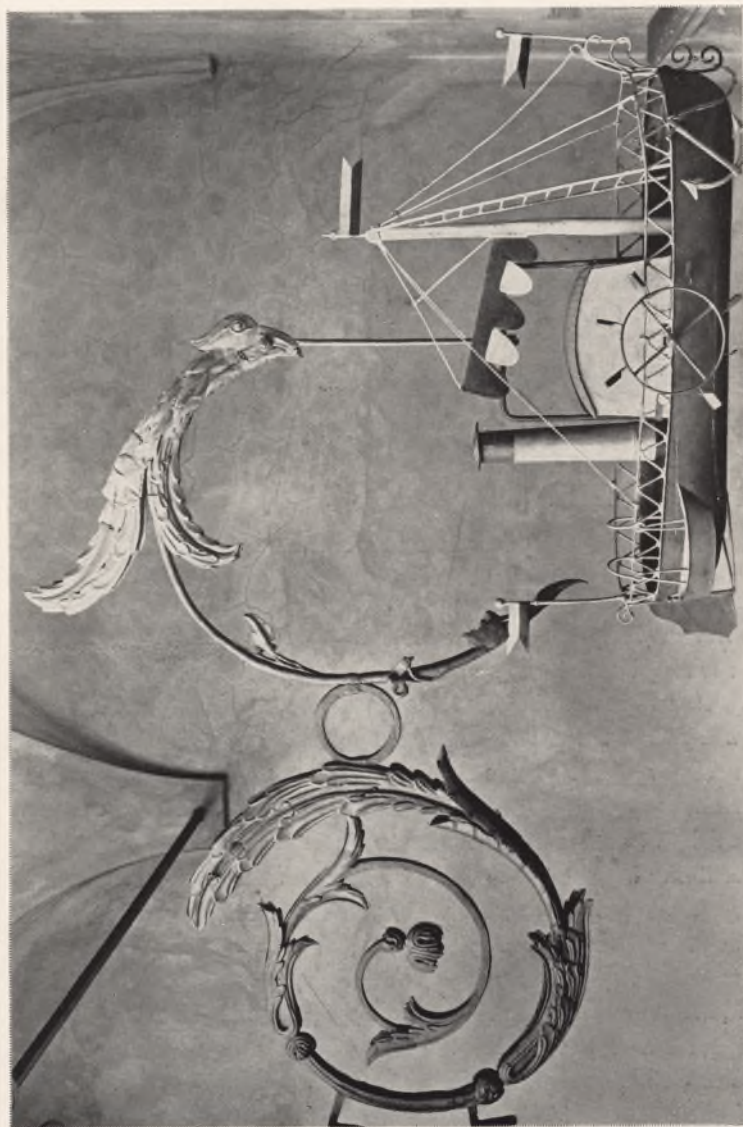
Inwentarz nabytków muzealnych powiększył się o 71 pozycji, od Nr 562—633.

W darze otrzymało Muzeum 10 portretów lwowskiej rodziny Ziętkiewiczów, zapisanych przez śp. Helenę Ziętkiewicz. Artysta-rzeźbiarz, Marian Spindler ofiarował odlew maski pośmiertnej śp. płk. Czesława Mączyńskiego. Towarzystwo Badania Historii Obrony Lwowa i Województw Płd.Wsch., wdowa po śp. Leopoldzie Stanisławie Novym, mjr Klink i sędzia Orobkiewicz złożyli Muzeum w darze cenne fotografie z okresu Obrony Lwowa 1918/9.

Jako depozyt złożono w Muzeum za pośrednictwem p. Stanisława Olexińskiego 4 portrety rodziny Nikorowiczów: Dominika i Scholastyki z Augustynowiczów oraz Grzegorza Idziego i Kajeanny z Bohdanowiczów.

Z dotacji zakupiono m. in. portrety Gabriela i Filipiny Baczyńskich, malowane przez M. Jabłońskiego ok. 1845 r., obraz M. K. Piotrowskiego „Plac Bernardyński w nocy“ (z końca XIX w.), T. Rybkowskiego „Dzień 3-go września we Lwowie 1914 r.“,

Tab. II.

Muzeum Historyczne m. Lwowa

J.WOWSKIE GODŁO SKLEPOWE, KUPIECKIE

z pierwszej połowy XIX w.

zbiór 816 rysunków śp. M. Harasimowicza, przedstawiających osobistości, zdarzenia i wypadki lwowskie z lat 1905—1916. Zakupiono też 3500 klisz fotograficznych od M. Münza ze zdjęciami zabytków i uroczystości lwowskich z powojennej doby. Także drogą zakupów kompletowano dział fotografii z okresu Obrony Lwowa 1918/19.

„Wystawa Obrony Lwowa“, której przeważną część stanowiły eksponaty Muzeum Historycznego miasta Lwowa, wywołała najwyższy odgłos w całej Polsce i wpłynęła dodatnio na pomnożenie pamiątek z tego okresu, przekazanych do zbiorów Muzeum.

W lecie 1936 r. malowano kancelarię Muzeum, całe II piętro i 3 sale I-go piętra, wskutek czego eksponaty muzealne musiały być przenoszone i zdejmowane a potem z powrotem grupowane i porządkowane. W następstwie musiało być Muzeum przez dłuższy czas zamknięte. Spisywanie i segregacja fotografii, dla pomieszczenia których zostały sprawione obecnie nowe pudła, postępuje dalej.

Przedsięwzięto też wśród rodzin i instytucji kwerendę za podobiznami wybitnych lwowian XIX w.

Kilkakrotnie dobierano i wysyłano materiał ilustracyjny do różnych wydawnictw propagandowych o Lwowie, oraz do zagranicznych publikacji o Polsce.

Ze zbiorów Muzeum Historycznego m. Lwowa korzysta stale inż. Janusz Witwioki opracowujący Panoramę Plastyczną Dawnego Lwowa.

Inwentarz urządzenia Muzeum wzrósł od nru 143—172.

W r. 1935 zwiedziło Muzeum 3286 osób. Z nich za opłatą 2083, bezpłatnie 1203.

W r. 1936 zwiedziło 2834 osób. Z nich 2203 za opłatą, 631 bezpłatnie.

Kustosz Muzeum, dr Łucja Charewiczowa opracowała monografię siedziby Muzeum pt. „Czarna Kamienica i jej mieszkańcy“, Lwów 1935, str. 160, oraz przewodnik po zbiorach pt. „Muzeum Historyczne miasta Lwowa“, Lwów 1936, str. 85. Ponadto opracowała wiele artykułów i rozpraw z zakresu dziejów Lwowa, w czasopiśmie i dziennikach:

„Inicjatywa gospodarcza Lwowa“ (Dod. nauk.-lit. Il. Kurjera Codz. wrzesień 1935); „Udział kobiet w dawnych wystawach go-

spodarczych Lwowa" (Wiek Nowy, wrzes. 1935); „Kobiety przedwojennego Lwowa" (Reduta, 1935, nr 44); „Mieszczka lwowska XVI w. Zofia Hanłowa" (Ziemia Czerwieńska 1935); „Z przeszłości Lwowianek" (Warszawa 1935, str. 66); „Wystawa Obrony Lwowa" 1918/9" (Il. Kurj. Codz. 23. I. 1936); „Lwowskie wspominki zapustne" 8 i 9 II. 1936); „Miasta" oraz „Miasta polskie" w Encyklopedii Świat i życie; „Lwów rymowany" (Dziennik Lwowski, 11. IV. 1936); „Przemiany Lwowa" (Ibidem, 6. IX. 1936); „Lwów na przełomie XIX i XX w." (Ibidem, 6. IX. 1936); „Bogusławski we Lwowie" (Scena Lwowska, z. 3. str. 45—53); „Cmentarze Lwowa" (Dod. lit.-nauk. Il. Kurj. Codz. 2. XI. 1936); „Zamarłe cmentarze" (Dziennik Polski, 1. XI. 1936).

(Sprawozd. dr. Ł. Charewiczowa).

IV. MUZEUM NARODOWE IM. KRÓLA JANA III.

w Kamienicy Królewskiej, Rynek 6.

Zbiory muzealne powiększyły się w obu latach sprawozdawczych o 3 208 okazów (w tem 2 529 monet). W szczególności przybyło: obrazów i portretów 26, rysunków 7, szkicownik 1, rycin 54, płyt miedziorytnicznych 2, rzeźb 3, sprzętów 5, zabytków kościelnych 1, broni i uzbrojenia 168, mundurów i części mundurowych 38, monet 2 529 sztuk (w tym 2 wykopaliska o liczbie 2 508 sztuk), medalionów, plaket i orderów 45, tłoków pieczętnych 23, pierścieni historycznych 3, pamiątek historycznych 1, dokumentów i autografów 49, albumów 8, rękopisów 3, druków współczesnych, odnoszących się do króla Jana III. 2, daguerotypów i fotografii 235, różnych zabytków 5.

Z powyższych przedmiotów nabyto drogą kupna 2 989 a 219 złożyli w darze:

Aleksandrowiczówna Aniela: portret Leszka Wiśniowskiego; *Badeni* Stanisław hr., gotówką 500 zł jako subwencja na pokrycie części należności przy kupnie obrazu J. Suchodolskiego „Berezyna"; *Batowski* Marian: 1 tłok pieczętny; *Berezowski* Władysław: 2 medale, 1 rewolwer i 17 rycin; *Biesiadecki* Franciszek: 1 medal i 1 dzieło; *Chomiccki* Władzimir: 2 karabiny (jeden skałkowy z czasów Napoleona 1); *Czołowski* Aleksander: 3 ryciny, 1 album z rycinami, 1 portret olejny, 19 fotografii,

Tab. III.

TADEUSZ KOŚCIUSZKO

Kopia z Grassiego

Muzeum Narodowe im. Jana III

KRÓLEWICZ ALEKSANDER SOBIESKI

Portret olejny współczesny

1 album z fotografiami, 4 rysunki, 2 rękopisy, 61 dzieł w 62 tomach, a nadto ofiarował 44 dokumentów oryginalnych z pieczęciami i podpisami królów, hetmanów i wodzów polskich, które po opracowaniu wejda do inw. na r. 1937; *Dąbcańska* Helena: szereg przedmiotów z czasów Biedermeierowskich; *ks. Dubiel* Walenty: 2 kotły miedziane z XVII/XVIII w.; *Klausal* Alfred: 44 sztuk broni siecznej, przeważnie z okresu wojny światowej; *Kowalów* Bronisław: proporzec szwadronowy z pod Zadwórze; *Kulczycki* Eugeniusz: 45 sztuk broni siecznej i palnej z pocz. XIX w. i wojny światowej; *Mazurkiewicz* Roman: kopię kasku Beliniackiego; *Mękicki* Rudolf: 2 ryciny, 1 akwafortę, 5 książek; *Prusiewicz* Aleksander: 1 miecz i część broni; *Przedwojewski* Wojciech: 1 medal; *Rzepecki* Michał: 1 autograf; † *Tomanek* Ludwik: 3 sztuki broni; *Sąd Okręgowy*, wydziały karne: 1 order; *Związek Numizmatyków* Lwowskich: 2 medale, różni: 14.

Prócz tego do Biblioteki podręcznej ofiarowali swe dzieła pp. *Gutry* Czesław, *Jodkowski* Józef, *Kahanowicz* Aleksander, Dr *Komornicki* Stefan, Dr *Mańkowski* Tadeusz, *Ks. Około-Kułał* Antoni, *Państwowe Zbiory Sztuki*, *Muzeum Narodowe* w Warszawie, *Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych* w Warszawie, *Komitet Wystawy Marsz. Piłsudskiego* w Lublinie, *Związek Muzeów w Polsce*, *Muzeum Nacjonalne* (ukr.).

Z ogółu nowych nabytków zasługują na uwagę:

Obraz olejny pędzla Junarego Suhodolskiego (* 1797 † 1875), przedstawiający „*Przejście armii Napoleona I przez Berezynę w r. 1812* (zob. Tab. I.); *portret* olejny *Ks. Konstantego Ostrogskiego*, wojewody trockiego, hetmana w. l., dziada Janusza († 1553); *portret* olejny *Axela Oxenstierny* († 1664); *portret* olejny współczesny królowicza *Aleksandra Sobieskiego* w wieku chłopięcym, we współczesnych ramach barokowych, bogato rzeźbionych i złoconych (zob. Tab. III); *portret* olejny *Tadeusza Czackiego*; *portret* olejny *Tadeusza Kościuszki*, według Grassi'ego (zob. Tab. III); *portrety* olejne *Juliana Ursyna Niemcewicza* i *Tomasza Zana*, pędzla J. K. Wilczyńskiego; *portret* olejny *Leszka Wiśniowskiego*, rozstrzelanego przez Moskali w r. 1863 w Włodzimierzu Wolyńskim (dar p. A. Aleksandrowiczówny); *szkicownik Henryka Rodakowskiego*, zawierający rysunki akwarelą strojów średniowiecznych; *biust* króla *Jana III*, nadnaturalnej wielkości, dłuta Tadeusza Barączy; *biust* żelazny *Jana Henryka Dąbrowskiego*;

kiryś indyjski z końca XVII w., tzw. „*czachar-a ina*” składany, o 5 płatach, ozdobionych ornamentami, napisami i nabijanych drucikiem srebrnym (zob. tab. IV); *karabela* polska z końca XVII w. (zob. tab. IV, 2; jelec krzyżowy późniejszy); *szabla* polska z połowy XVIII w., z okuciem brązowym, złoconym i emaliowanym i główką wschodnią, pokrytą przez całą długość napisami arabskimi, nabijanymi srebrnym drucikiem; pochwa z okuciem o płytkach emaliowanych na złocie (zob. tab. IV, 1); trzy *szable* tureckie tzw. *kilidż* z XVIII w., bogato ornamentowane z jelecami srebrnymi (zob. tab. IV, 3—5); *kolekcja broni* siecznej i palnej przeważnie z czasów Napoleona I; *sztylet* indyjski z ruchomymi nożami tzw. „*katar*”, inkrustowany srebrem (zob. tab. IV, 6); dwa *kotły* miedziane (bębny) z XVII/XVIII w. (dar ks. W. Dubiela); *proporzec* szwadronowy 2 szwadronu śmierci Małopolskich oddziałów Armii Ochotniczej z walk z bolszewikami w r. 1920 pod Chodaczkowem i Zadwórzem (dar p. Bronisława Kowalowa); *nalewka* miedziana z pol. XVIII w. wykuwana au repoussé w kształcie delfina; *wykopalisko monet* srebrnych polskich, brandenbursko-pruskich i pomorskich z czasów Zygmunta III z Orchowic, pow. Sądowa Wisznia (172 sztuk); *wykopalisko monet* srebrnych i złotych, polskich i obcych z czasów Stefana Batorego i Zygmunta III z Podjarkowa pow. Bóbrka (2336 sztuk, w tym 3 złote); *krzyż* złoty „*Virtuti Militari*” IV klasy z czasów Ks. Warszawskiego; *piersień* żelazny z medalionikiem złotym na cześć Ks. Józefa Poniatowskiego z napisem STRAŻ ZWŁOKÓW WODZA i *piersień* podobny na cześć Jen. Chłopickiego z napisem: „Chłopicki I Dictator pol. 5. X. bris 1830”; *kubek* srebrny z r. 1830 rytowany i niellowany z kosynierem i wierszem: „Tnie chwacko tęga kosa, Nią wrogom utrzym nosa, Hej Bracia! W Imię Boże! Bóg nam pomoże”; *rękopis* ks. Walentego Kalinki z r. 1838 „*Banderia Crucigerorum*” z akwarelowymi rysunkami chorągwi krzyżackich, zdobytych pod Grunwaldem (dar dra A. Czołowskiego); 17 *dokumentów* królewskich od Aleksandra Jagiellończyka do Stanisława Augusta z pieczęciami i autografami; 14 *dokumentów* podobnych z autografami hetmanów polskich i litewskich; 13 *dokumentów* z autografami wodzów polskich z końca XVIII i początku XIX w. (wśród nich T. Kościuszki i Kaz. Pułaskiego; dar dra A. Czołowskiego).

Biblioteka podręczna wzrosła w latach 1935 i 1936 o 209 dzieł w 250 tomach (z tego 92 dzieł w 117 tomach otrzymała Biblio-

1 2 3 4 5 6

KIRYS INDYJSKI Z KOŃCA XVII W.
SZABLE POLSKIE I TURECKIE Z XVII—XVIII W.

teka w darze), głównie z zakresu muzeologii, bronioznawstwa, sztuki i historii i zawiera ogółem 592 dzieł w 876 tomach. Ostatni Nr 592. Muzeum prenumeruje następujące czasopisma; „Broń i barwa“, „Museumskunde“ i „Zeitschrift für historische Waffen- und Kostümkunde“.

Biblioteka wzbogaciła się o kilkanaście podstawowych dzieł z zakresu bronioznawstwa i kostiumologii, wśród których do najcenniejszych należą: publikacje o broni, Metropolitan Museum w Nowym Yorku, dzieło R. Knöbla „Uniformenkunde“ w 18 tomach, zawierające 1060 tablic ręcznie kolorowanych, przedstawiających 4000 mundurów wojskowych 90 państw i dzieło Singera „Bildniskatalog“ w 14 tomach, zawierające 101666 opisów rycin portretowych wszystkich narodów świata.

Praca personelu muzealnego obejmowała administrację, czynności kancelaryjne, inwentaryzację i konserwację zabytków.

W szczególności podobnie jak w latach ubiegłych każdy nowonabyty przedmiot zabytkowy był opisany na kartkach katalogowych i wciągnięty do głównego inwentarza, do którego wchodził każdy przedmiot, mający wartość muzealną, w porządku nabycia. Przedmioty urządzeń muzealnych i biurowych (gabloty, szafy, ramy, sztelarze) mają osobny inwentarz, zawierający z końcem 1936 r. 659 pozycji (w r. 1935 i 1936 przybyło 64 przedmiotów).

Przedmioty nowonabyte w miarę potrzeby zrestaurowano i po zakonserwowaniu umieszczono w salach muzealnych.

Kustosz Rudolf Mękicky prócz korespondencji i spraw administracyjnych prowadził bieżący inwentarz całości zbiorów, skatalogował na kartkach i sporządził inwentarz zbioru medalionów, plaket i medali polskich, zabytków cerkiewnych i kozackich, oraz płyt miedziorytnioznych. Ukończył inwentarz rycin polskich w dwu tomach (portrety 1392 numerów, widoki, sceny historyczne etc. 2602 numerów. Opracował przewodnik pt. „Muzeum Narodowe im. Króla Jana III. Przewodnik po zbiorach“, który Gmina m. Lwowa wydała drukiem w r. 1936. Rozpoczął prace nad odczyszczeniem, konserwacją i uporządkowaniem wykopalisk monet.

Poza tym personal muzealny zajęty był pracą nad sporządzeniem katalogu kartkowego drzeworytów, z których zinwentowano ogółem 3388 sztuk.

Asystent Andrzej Bruchnański prowadził prócz czynności kancelaryjnych kasę biletową, przepisywał z kartek katalogowych, opracowanych przez kustosza inwentarz ogólny różnych działów zabytków, sporządził katalog kartkowy Biblioteki podręcznej, prowadził inwentarz fotografii, był pomocny przy urządzaniu wystaw, oprowadzał wycieczki po zbiorach etc.

Zarząd Muzeum urządził na nowo zbiory Heleny Dąbcańskiej, które po pewnych uzupełnieniach będą otwarte dla publiczności z początkiem r. 1937. Udostępniono również dział zabytków rusko-kozackich i cerkiewnych, przegrupowanych i nowo urządzonych.

Mając na oku racjonalną konserwację muzealną zrestaurowano cały szereg zabytków głównie broni i portretów. Uratowano przez przeprowadzenie gruntownej restauracji cenną rzeźbę Tadeusza Barączka, leżącą dotychczas w piwnicach Teatru m., a przedstawiającą popiersie króla Jana III i ustawiono ją w sieni Muzeum, zrestaurowano obraz Suchodolskiego „Przejście armii Napoleona przez Berezyne” (rest. Jan Marzen).

Dla ożywienia sal, zawierających broń i uzbrojenie rozmieszczono w nich portrety polskie w zbrojach współczesnych i rysunki uzbrojenia etc. Urządzono na nowo ekspozycje w Pokoju hetmańskim, wystawiono w gablotach nowe działy a mianowicie: monety i medale królewskie, medale porozbiorowe, z czasów wojny światowej i Polski Odrodzonej, płyty akwafortowe K. W. Kielisińskiego i zabytki wolnomularskie, polskie.

Dnia 23 listopada 1935 siłami personalu Muzeum łącznie z Muzeum Historycznym m. Lwowa i Komitetu urządzono z okazji 15-lecia dokoracji miasta Lwowa krzyżem „Virtuti Militari” Wystawę „Obrony Lwowa”, na którą złożyły się głównie ekspozycje będące własnością m. in. Instytucji kulturalnych, głównie Muz. Histor. m. Lwowa. Wystawa ta zajęła 12 sal, cieszyła się dużą frekwencją i znalazła uznanie ogółu społeczeństwa lwowskiego. Trwałą pamiątką po niej jest Przewodnik, opracowany przez kustosza R. Mękickiego, wydany nakładem gminy m. Lwowa.

W maju 1936 otwarto „Wystawę pamiątek po śp. ks. Biskupie W. Bandurkim”, w urzędzeniu której brał udział personal muzealny łącznie z archiwalnym. Z okazji zjazdu b. żołnierzy b. 5. dywizji sybirskiej zarząd Muzeum Narodowego urządził na życzenie Prez. miasta wystawę pt. „Sybir w martyrologii poroz-

biorowej Polski”. Wydano przewodnik opracowany przez Dra St. Rachwałę.

Poza tym siłami Muzeum a staraniem urzędników B. G. K. urządzono we Lwowie (3-cią z rzędu) Wystawę współczesnego medalierstwa belgijskiego. Trwałym śladem tej Wystawy jest praca kustosza R. Mękickiego pt. „Współczesne medalierstwo belgijskie”. Prócz tego ekspozycjami Muzeum zasłono wystawę pamiątek z epoki I. Krasickiego, urządzoną staraniem Muzeum XX. Lubomirskich.

Dyrektor i kustosz Muzeum brali żywy udział w pracach „Związku Muzeów w Polsce”. Obaj delegowani w czerwcu 1935 na zjazd do Torunia i Bydgoszczy a we wrześniu 1936 r. do Warszawy poruszyli szereg spraw z zakresu muzeologii. Na zjazdach tych system katalogowania i inwentaryzacji w tut. Muzeum znalazł ogólne uznanie, a praktyczność jego wielokrotnie w czasie obrad podnoszono. Podobnie jak w latach ubiegłych udzielało Muzeum różnym instytucjom i osobom prywatnym żądanych rad, wskazówek i informacji.

Z końcem jasioni 1936 ukończono instalację ogrzewania centralnego w parterowych salach i biurze Muzeum, która była niezbędna dla zbiorów.

Za zgodą Prezydium miasta, odbywały się w „Sali Korniatowskiej” Kamienicy Królewskiej zebrania, posiedzenia i odczyty: Towarzystwa Miłośników Przeszłości Lwowa, Tow. Miłośników Książki, Ligi Morskiej i Kolonialnej i innych.

W r. 1935 zwiedziło Muzeum 7730 osób, w tem 1233 bezpłatnie. W r. 1936 zwiedziło Muzeum 9829 osób, w tem 1949 bezpłatnie. Ogółem w okresie sprawozdawczym zwiedziło Muzeum 17559 osób. Największy kontyngent zwiedzających dały oddziały wojskowe, którym udzielono jak poprzednio wstępu bezpłatnego.

Spośród licznych wycieczek zagranicznych wymienić należy: uczestników Wycieczki Polaków z zagranicy, zorganizowanej przez Światowy Związek Polaków z Zagranicy; skautów i cór Zjednoczenia Polskiego rzym.-kat. w Ameryce; Kolejarzy bułgarskich; dyrektorów niemieckich kolei państw z generalnym dyrektorem Dorpmüllarem; chemików niemieckich z Frankfurtu n. M., uczestników Międzynarodowej Komisji Mieszanej i Trybunału Rozjemczego dla Górnego Śląska; Polaków z Ameryki, grupy inżynierów z Rumunii i innych.

Z wybitniejszych osobistości zwiedzili Muzeum między innymi: Prof. dr Gaston Martin z Paryża, ambasador Alfred Chłapowski, dr William J. Rose prof. „School of Slavonic Studies“ na uniwersytecie londyńskim, hr. Edward Krasieński, minister rumuński Manoilescu, dr inż. h. c. bar. Einperger z żoną, z Wiednia i cały szereg innych.

Spośród wycieczek z całego terenu Rzeczypospolitej największą cyfrę dały wycieczki oddziałów wojskowych, dzięki zrozumieniu znaczenia wychowawczego Muzeów u organizujących te wycieczki władz wojskowych, w szczególności referatu oświatowego przy tutejszej komendzie miasta, który na terenie Lwowa wycieczki te organizuje i oprowadza.

Na następnym miejscu stoją wycieczki młodzieży szkolnej (szkół powszechnych i gimnazjów) i rękodzielniczej z poza obrębu Lwowa.

Najslabszą frekwencję wykazały miejscowe szkoły i gimnazja państwowe. Silniejszą frekwencję wykazują gimnazja prywatne żeńskie, jakkolwiek i tu istnieją zakłady, które nie doceniają zupełnie znaczenia wychowawczego muzeów.

Drugi dział tego Muzeum zawierający bogaty zbiór zabytków i pamiątek z naszych walk o niepodległość, od powstania T. Kościuszki do Legionów J. Piłsudskiego, musi w przeważnej części spoczywać niestety w magazynach z braku pomieszczenia. Uzyskanie dla niego lokalu, złożonego z 10 do 15 sal, umożliwiłoby wystawienie w całości tych zabytków i pamiątek, tak żywo przemawiających do uczuć narodowych i utworzyłoby cenne „Muzeum Walk o Niepodległość im. Marszałka Piłsudskiego“.

(Sprawozd. kust. R. Mękicki).

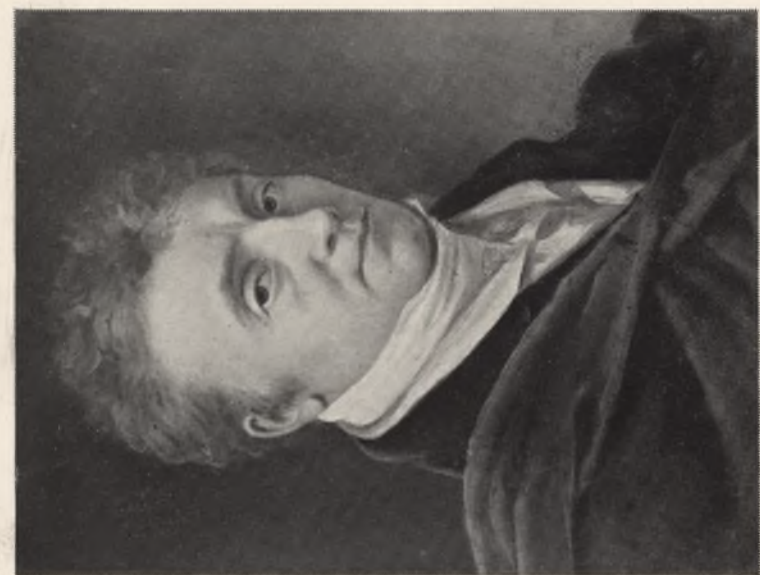
V. ZBIORY BOLESŁAWA ORZECZOWICZA.

ul. Ossolińskich l. 3.

Posiadają szczegółowy inwentarz w dwu tomach i dziennik nabytków. Pozostają do wykończenia jako tom 3-oi inwentarz zbioru rycin, które są już uporządkowane i umieszczone w pudłach. W lipcu r. 1936 dokonał Zarząd Muzeum skontrolowania zbiorów, które nie zmieniły swego liczebnego stanu. W tymże roku przegrupowano zbiory, usuwając przedmioty o mniejszej wartości artystycznej. Zbiory zwiedziło ogółem 2528 osób, z tego 553 bezpłatnie a więc o 1841 więcej niż w latach 1933—1934.

(Sprawozd. kust. R. Mękicki).

Tab. V.

Galeria Narodowa m. Lwowa

AUTOPORTRET KAROLA SCHWEIKARTA I ŻONY

VI. GALERIA NARODOWA MIASTA LWOWA.

W Miej. Muzeum Przemysłu Artyst. i przy ul. Ossolińskich 3.

Zbiory Galerii wzrosły w okresie sprawozdawczym o 61 okazów. W szczególności przybyło: 31 obrazów i portretów, 24 rysunków, 5 rycin, 1 medalion, a nadto 474 fotografii.

Z powyższych okazów, zakupiono z dotacji miasta: 59 a 2 otrzymała Galeria w darze, mianowicie z zapisu śp. Stanisławy Felicji z Westfalewiczów Obtulowiczowej, szkic olejny Wilhelma Leopolskiego do jego obrazu „Zgon Acerna“, a od prof. Władysława Jarockiego „Portret Władysława Kozickiego“.

Państwowe Zbiory Sztuki oddały Galerii w bezterminowy depozyt: 5 obrazów i 132 szkiców z podróży śp. Jana Ciaglińskiego, profesora Akademii Sztuk Pięknych w Petersburgu.

Z nabytków na szczególniejszą uwagę zasługują obrazy: Stanisława Dębickiego „Portret rzeźbiarza T. Barączka“, Andrzeja Grabowskiego „Wieśniak i wieśniaczka z Tuligłów“, Aleksandra Kotsisa „Głowa górala“ i „Studium starego chłopca“, Karola Schweikarta „Autoportret i portret zony“, Szwójniokiego Romana „Podjazd powstańczy 1863 pod lasem“ i Wojciecha Weissa „Modelka“.

Biblioteka wzrosła o 164 dzieł w 177 tomach. 10 dzieł otrzymano w darze; zbiór Katalogów Wystaw i Muzeów powiększył się o 260 nowych katalogów.

Praca kustosa poza czynnościami kancelaryjnymi polegała przede wszystkim na naukowym inwentowaniu dzieł sztuki udzielaniu informacji, oprowadzaniu wybitniejszych osób i wycieczek zbiorowych.

Podobnie jak w latach ubiegłych każdy nowonabyty przedmiot został opisany na kartkach katalogowych i wciągnięty do głównego inwentarza. Przedmioty urządzenia muzealnego i biurowego (gabloty, szafy, ramy, sztelarze etc.) wzrosły o 47 sztuk do Nru 196 ich inwentarza.

Przedmioty nowonabyte, po wpisaniu ich do inwentarza, w miarę potrzeby restaurowano, oczyszczano i po zakonserwowaniu umieszczano w salach muzealnych w tekach lub pudłach.

W szczególności kustosz, dr Jerzy Güttler skatalogował obrazy malarzy polskich do r. 1850 (1—243); obrazy malarzy

obcych (1—70); rzeźby (1—76); reprodukcje fotograficzne z obrazów Grottgera (1—352).

Mając na oku racjonalną konserwację dzieł sztuki z lat ubiegłych odrestaurowano cały ich szereg, a w ich liczbie dwa obrazy, uszkodzone w czasie rozruchów ulicznych w kwietniu 1936 r.: Matejki: „Poselstwo moskiewskie ofiarowuje koronę carską królowiczowi Władysławowi“ i A. Grabowskiego: „Portret Smolki“ oraz 19 rzeźb (odlewów gipsowych).

W związku z nowym malowaniem sal muzealnych przegrupowano eksponaty i na nowo urządzono sale malarstwa polskiego XVIII i I poł. XIX wieku i prowizorycznie zreorganizowano ekspozycję w salach nowszego malarstwa polskiego (w ginachu M. Muzeum Przemysłu Artyst.).

W okresie sprawozdawczym odwiedziło Galerię ogółem 10305 osób, z czego 704 bezpłatnie. Największy kontyngent dały oddziały wojskowe i uczniowie szkół powszechnych i gimnazjów zamiejscowych.

Najmniejszą ilość zwiedzających wykazują niestety szkoły miejscowe, z których zaledwie poszczególne klasy odwiedziły Muzeum, natomiast większość szkół i gimnazjów lwowskich niedoceniając znaczenia wychowawczego od lat zupełnie nie zwiedza zbiorów.

Brak odpowiedniego pomieszczenia jest dla Galerii wręcz katastrofalny, uniemożliwia bowiem wystawienie całości bezcennych jej zbiorów. Wskutek tego w jednej tylko części mieszczą się one kątem w dwu różnych miejscach, a reszta ich spoczywa w magazynach lub została oddana do ozdoby biur i salonów różnych władz i urzędów. Stworzenie pomieszczenia, godnego miasta i zebranych dzieł sztuki, jest gorącym pragnieniem wszystkich kulturalnych sfer, które od r. 1910 daremnie czekają na jego spełnienie.

(Sprawozd. dr J. Güttler).

VII. MUZEUM ETNOGRAFICZNE

proviz. przy ul. Ormiańskiej 24.

Zebrane tu zbiory, pochodzące wyłącznie z hojnego daru p. Aleksandra Prusiewicza, tworzą poważny zawiązek przyszłego Muzeum Etnograficznego. Wśród prac przygotowawczych, mających na celu organizację tego Muzeum wszystkie zbiory

Tab. VI.

Galeria Narodowa m. Lwowa

WIEŚNIAK I WIEŚNIAZKA Z TULIGŁÓW

Mal. Andrzej Grabowski.

zostały rozsegregowane, uporządkowane i spisane według poszczególnych działów kultury materialnej i zdobnictwa ludowego. Następnie ofiarodawca przystąpił do sporządzania ich ogólnego inwentarza, który objął dotąd 642 pozycy, a mianowicie: 100 różnych części odzieży ludowej, 301 tkanin, a wśród nich 22 kilimów, tkanin kilimowych, 9 okazów architektury i narzędzi, 76 wyrobów drewnianych, 21 wyrobów koszykarskich, 135 okazów ceramicznych.

W dalszym ciągu inwentarz obejmuje działy: wyrobów metalowych, zdobnictwa i 340 zabawek ludowych, a nadto wzory innych przedmiotów.

Osobno bogaty dział hafciarstwa ludowego liczy około 5000 okazów, uporządkowanych, spisanych według województw i powiatów. Dział ten jest zarazem monograficznie opracowany.

Osobny również dział tworzy ceramika wykopaliskowa, obejmująca około 1500 fragmentów, do których weszły liczne fragmenty dawnej ceramiki lwowskiej, wydobyta w lecie 1936 r. przy robotach kanalizacyjnych w ulicy Legionów z głębokości 5 metr.

Inwentarz podręcznej biblioteki etnograficznej zawiera 464 dzieł w 616 tomach.

Ze skromnych dotacyj przyznawanych w latach 1935 i 1936 sprawiono szereg niezbędnych gablot, ram, półek itd.

Poza tym p. A. Prusiewicz założył dla pracowników naukowych kartkową bibliografię etnograficzną działów: materialnej kultury, zdobnictwa i przemysłu ludowego, zawierającą dzieła polskie, ruskie, rosyjskie, czeskie i inne w ilości 10.000 kartek. Sporządził inwentarz typów i strojów ludowych, znajdujących się w lwowskich zbiorach graficznych Pawlikowskich, Baworowskich, Dzieduszyokich, obejmujący 1067 pozycy z skorowidzem etnologicznym i geograficznym.

W r. 1936 staraniem p. A. Prusiewicza została w Pałacu Biesiadeckich urządzona „Wystawa ludowego zdobnictwa odzieżowego“, na którą Muzeum wypożyczyło 109 tablic z haftami ludowymi i osiem gablot z 83 okazami części strojów ludowych. Wystawa cieszyła się wielkim uznaniem i została upamiętniona osobnym katalogiem.

W ciągu r. 1937 wszystkie zawarte tu zbiory zostaną przeniesione do Pałacu Biesiadeckich, gdzie przy współpracy prof.

dra Adama Fiszera będą rozmieszczone i wzbogacone innymi jeszcze zbiorami i zajmą dziesięć sal, jako zorganizowane, odrębne „Muzeum Etnograficzne“. (Sprawozd. A. Prusiewicz).

Personal archiwalno-muzealny.

Dr Aleksander Czołowski, dyrektor Archiwum, Biblioteki i Muzeów.

Dr Karol Badecki, wicedyrektor Archiwum.

Dr Stanisław Rachwał, archiwariusz.

Dr Józef Skoczek, asystent Archiwum.

Dr Łucja Charewiczowa, kustosz Muzeum Histor. m. Lwowa.

Rudolf Mękiński, kustosz Muzeum Narodowego im. Jana III. i zbiorów B. Orzechowicza.

Mr Andrzej Bruchnalski, asystent kontr. Muzeum Narod. im. Jana III.

Dr Jerzy Güttler, asystent kontr. Galerii Narodowej m. Lwowa.

Aleksander Prusiewicz, pracownik kontr. prow. „Muzeum Etnograficznego“.

Mr Mieczysław Walter, pomocnik kontr. Archiwum.

Służba: 2 woźnych, 5 strażników, 3 dozorców.

We Lwowie, dnia 15 kwietnia 1937.

Dr Aleksander Czołowski.

Wszystkie te sprawy będą rozstrzygnięte w najbliższym czasie. Wobec powyższego, proszę o wyrozumiałość i wyrozumienie. Wierzę, że wyrozumiecie i wyrozumiecie. Wierzę, że wyrozumiecie i wyrozumiecie.

Personal archiwala-ustanley

Dr Aleksander Dąbowski, dyrektor Archiwum Państwowego w Warszawie.

Dr Stanisław Świdocki, wicedyrektor Archiwum.

Dr Stanisław Barwicki, zastępca.

Dr Józef Młynski, wicedyrektor Archiwum.

Dr Józef Chęciński, kustosz Muzeum Historycznego w Warszawie. Dr Józef Młynski, kustosz Muzeum Narodowego w Warszawie. Dr Józef Młynski, kustosz Muzeum Narodowego w Warszawie.

Dr Józef Brachnański, asystent kustosza Muzeum w Warszawie. Dr Józef Brachnański, asystent kustosza Muzeum w Warszawie.

Dr Józef Dąbowski, asystent kustosza Muzeum w Warszawie. Dr Józef Dąbowski, asystent kustosza Muzeum w Warszawie. Dr Józef Dąbowski, asystent kustosza Muzeum w Warszawie.

Dr Józef Walicki, pomocnik kustosza Archiwum.

Biuro: 2 woźnych, 5 strażników, 2 dozorców.

W Warszawie, dnia 16 kwietnia 1937.

Dr Aleksander Dąbowski

30

Wojewódzka Biblioteka
Publiczna w Opolu

CM KEK 317047

000-317047-00-0